

Sygn. akt V W 2240/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2015 r.

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie w V Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSR Anna Wasilewska

Protokolant Klaudia Zaborowska

przy udziale oskarżyciela publicznego: Małgorzaty Ogonek

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2015 r. w Warszawie

sprawy **Z. C.**

syna H. i K.

urodzonego dnia (...) w m. W.

obwinionego o to, że:

w dniu 07 grudnia 2014 roku, to jest 7 dni od daty otrzymania wezwania dostarczonego na adres zameldowania, będąc właścicielem pojazdu marki N. o numerze rejestracyjnym (...), wbrew obowiązkowi, nie wskazał na żądanie uprawnionego organu, tj. Straży Miejskiej (...) W., komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w dniu 13 maja 2014 roku około godziny 08:25,

tj. za wykroczenie z art. 96 § 3 Kodeksu wykroczeń w zw. z art. 78 ust. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. 2012, poz. 1137 ze zm.),

1. obwinionego **Z. C.** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 96§3 k.w. i za to na podstawie art. 96 § 3 k.w. skazując go i wymierza mu karę grzywny w wysokości 500 (pięćset) zł;

2. na podstawie art. 118§1 k.p.w. i art. 119 k.p.w. w zw. z art. 627 k.p.k., art. 616 k.p.k. i art. 617 k.p.k. w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity ustawy - Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 50 zł (pięćdziesiąt) złotych tytułem opłaty.

Sygn. akt V W 2240/15

UZASADNIENIE

Na podstawie całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej, Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 maja 2014 roku Straż Miejska (...) W. ujawniła przy ulicy (...) w W. pojazd marki N. (...) o nr rej. (...), zaparkowany w obszarze obowiązywania znaku drogowego B- 36 „zakaz zatrzymywania się”, co stwierdzono notatką urzędową (k.1), sporządzono także dokumentację fotograficzną (k.3).

Następnie, w toku czynności wyjaśniających ustalono, że właścicielem ww. pojazdu jest Z. C. (k. 4). Wobec powyższego Straż Miejska (...) W. (...) Oddział (...), zwróciła się do spółki pismem „Wezwanie” z dnia 21.05.2014r. (k. 5) o nadesłanie danych personalnych osoby, której w dniu 13 maja 2014 roku powierzono w/w pojazd do kierowania

lub używania. Jednocześnie w piśmie tym zostało opisane ujawnione wykroczenie drogowe, zawarto w nim również pouczenie o treści art. 78 ust. 4 i 5 ustawy Prawo o ruchu drogowym, jak również pouczenie, iż nieudzielenie żądanej informacji stanowić będzie wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. i wyznaczono termin 7 dni na udzielenie ww. informacji. Pismo „Wezwanie” zostało wysłane na adres Z. C. i odebrane osobiście przez Z. C. w dniu 29.11.2014r. (k.18). W dniu 17 kwietnia 2015r. odstąpiono od przesłuchania Z. C. w charakterze osoby podejrzanej, wobec jego niestawiennictwa. Z. C. nie udzielił Straży Miejskiej odpowiedzi na przesłane do niego wezwanie i nie wskazał osoby, której w dniu 13 maja 2014 roku powierzył pojazd marki N. (...) o nr rej. (...).

W dniu 23 kwietnia 2015r. Straż Miejska (...) W. (...) Oddział (...) skierowała do tutejszego sądu wnioski o ukaranie Z. C. za czyn z art. 96§3 k.w. (k.25).

Z. C. nie był karany. (k.43).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o:

- częściowo wyjaśnienia obwinionego 30-31v, 47-48v,
- notatkę urzędową k.-1,
- wezwania k.- 2,
- dokumentację zdjęciową k.3,
- dane z CEPIK k.4;
- potwierdzenie odbioru wezwania k.18;

Obwiniony Z. C. w sprzeciwie od wyroku nakazowego skierowanym do tutejszego Sądu nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu wykroczenia i podał, iż wina nie została mu udowodniona przez Straż Miejską. Dodał nadto, iż wyłącznie w sytuacji ustalenia sprawcy - właściciela pojazdu w toku prowadzonego postępowania, co zdaniem Z. C. nie miało w tej sprawie miejsca dopuszczalne jest kierowanie wezwania do wskazania kierowcy pojazdu. Obwiniony wskazał też, iż Straż Miejska nie może występować w charakterze oskarżyciela publicznego. Dodał, iż nie poznał on w toku sprawy statusu jaki mu przysługiwał, a mianowicie - czy był podejrzanym czy świadkiem – wówczas to bowiem miał prawo uchylić się od udzielenia odpowiedzi na zadane mu w treści wezwania pytanie, gdyż odpowiedź na zadane mu pytanie mogłoby spowodować pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej. Z. C. wniósł o umorzenie postępowania.

Na rozprawie obwiniony stwierdził, iż przyznaje się do zarzucanego mu wykroczenia i niewskazania komu powierzył pojazd w dniu 13 maja 2014 r., wobec skierowania w stosunku do niego wezwania alternatywnego. Podtrzymał argumentację wskazaną w sprzeciwie od wyroku nakazowego i odmówił składania dalszych wyjaśnień.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom obwinionego Z. C. w tej części, która znalazła odzwierciedlenie w ustalonym przez Sąd stanie faktycznym. Z treści zawartych w treści sprzeciwu, jak i w ustnych wyjaśnieniach obwinionego, a także z treści potwierdzenia odbioru wezwania wynika jednoznacznie, że obwiniony otrzymał ze Straży Miejskiej wezwanie do wskazania osoby której to, w danym dniu powierzył on pojazd do kierowania lub używania. Obwiniony potwierdził również, że nie udzielił odpowiedzi na wezwanie Straży Miejskiej, komu powierzył pojazd do używania bądź kierowania we wskazanym w wezwaniu dniu.

Sąd nie dał natomiast wiary wyjaśnieniom obwinionego, jakoby postawiony mu zarzut był bezzasadny i nie znajdował oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, a także, że korzystając z uprawnień świadka w sprawie, miał prawo uchylić się od odpowiedzi na zadane mu pytania, a korzystając z uprawnień podejrzanego, przysługiwało mu prawo odmowy złożenia wyjaśnień. Sąd nie dał także wiary wyjaśnieniom obwinionego, w zakresie w jakim

podawał, iż wyłącznie w sytuacji ustalenia sprawcy - właściciela pojazdu w toku prowadzonego postępowania, dopuszczalne jest kierowanie wezwania do wskazania kierowcy pojazdu, ani w zakresie w jakim podnosił on, iż Straż Miejska nie może występować w charakterze oskarżyciela publicznego.

W ocenie Sądu stanowisko obwinionego jest błędne, nie znajduje pokrycia w obowiązujących przepisach prawa. Zebrany w sprawie materiał dowodowy - w kontekście treści przepisów art. 78 ust. 4 i 5 Ustawy prawo o ruchu drogowym oraz art. 96 § 3 k.w., wskazuje, iż obwiniony wyczerpał znamiona zarzucanego mu wykroczenia.

Nie było przy tym podstaw do kwestionowania ujawnionych w sprawie dokumentów w postaci: notatki urzędowej k.1, wezwania k. 2, dokumentacji zdjęciowej k.3, danych z CEPIK k.4, potwierdzenia odbioru wezwania k.18. Żadne okoliczności nie wskazywały na nieautentyczność tychże dokumentów czy też nieprawdziwość zawartych w nich treści.

Przechodząc do oceny prawnej zachowania obwinionego należało stwierdzić, iż czynu z art. 96 § 3 k.w. dopuszcza się ten, kto wbrew obowiązkowi nie wskaże na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Należy zważyć, że niewskazanie może polegać zarówno na udzieleniu odpowiedzi negatywnej (np. że nie on/ona nie prowadził/używał pojazdu lub/i że nie wskaże osoby kierującej lub nie wie w czyjej dyspozycji był w danym czasie pojazd), jak i w ogóle na zaniechaniu udzielenia jakiejkolwiek odpowiedzi. Wobec powyższego stwierdzić należy, że znamię niewskazania jest spełnione zarówno, gdy wezwany wskaże, że to nie on prowadził/używał pojazd nie podając jednocześnie faktycznego użytkownika, jak i w razie bezczynności tj. nieudzielenia w ogóle odpowiedzi uprawnionemu organowi, o ile oczywiście pismo z żądaniem wskazania zostało adresatowi prawidłowo i skutecznie doręczone.

Cytowane wykroczenie z art. 96 § 3 k.w. może być popełnione zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Zgodnie z art. 5 k.w. - wykroczenie można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, chyba że ustawa przewiduje odpowiedzialność tylko za wykroczenie umyślne. Jest to zasada odmienna niż w kodeksie karnym.

Dalej zaznaczyć należy, że ww. wykroczenie ma charakter indywidualny - popełnić je może jedynie osoba na której ciąży obowiązek odpowiedniego zachowania. Obowiązek wskazania wynika z treści art. 78 ust. 4 i 5 Ustawy z dnia 20.06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 2012.1137 ze zm.).

Zgodnie z art. 78 ust. 4 ww. Ustawy Prawo o ruchu drogowym, właściciel lub posiadacz pojazdu jest obowiązany wskazać na żądanie uprawnionego organu, komu powierzył pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie, chyba że pojazd został użyty wbrew jego woli i wiedzy przez nieznaną osobę, czemu nie mógł zapobiec.

Z treści cytowanego przepisu art. 78 ust. 4 prawa o ruchu drogowym wynika, że obowiązek wskazania ciąży nie tylko na „właścicielu” danego pojazdu, ale również na jego „posiadaczu”. Właściciel (współwłaściciel) pojazdu wykona swój obowiązek, gdy wskaże osobę, której oddał pojazd do kierowania lub używania. Wówczas obowiązek ten przechodzi na tę osobę.

Dalej, podnieść należy, że ustawodawca przewidział możliwość zwolnienia się z obowiązku „wskazania”, jednakże jedynie pod warunkiem wykazania, że: po pierwsze dany pojazd został użyty wbrew woli i wiedzy właściciela lub posiadacza pojazdu, po drugie przez nieznaną osobę, po trzecie ww. nie mógł temu zapobiec. Warunki te muszą zostać spełnione łącznie. We wszystkich innych wypadkach, osoba od której jest żądana przedmiotowa informacja, a która jej nie udziela, popełnia czyn z art. 96 § 3 k.w.

W tym miejscu koniecznym jest zaznaczenie, że w ww. zamkniętym katalogu okoliczności zwalniających z obowiązku „wskazania” ustawodawca nie umieścił takiej, która – jak twierdził obwiniony - obligowała by organ wzywający, do uprzedniego, nie budzącego wątpliwości udowodnienia zaistnienia wykroczenia „źródłowego”, jak domaga się tego w treści sprzeciwu obwiniony.

Organ uprawniony może więc wzywać właściciela/współwłaściciela (posiadacza) samochodu do „wskazania” nawet wówczas, gdy informacja ta w ogóle nie jest związana z jakimkolwiek wykroczeniem „źródłowym”.

W tym kontekście, podnieść należy, że w ocenie Sądu, brzmienie przepisu art. 96§3 k.w. jest jednoznaczne i nie może budzić wątpliwości – w szczególności, ustawodawca w żadnym razie nie powiązał kwestii realizacji obowiązku „wskazania” z koniecznością ustalenia, że rzeczywiście popełnione zostało wykroczenie, które stało się „źródłem” wystosowania wezwania do udzielenia informacji. Innymi słowy – nawet udowodnienie, że wykroczenie „źródłowe” (w tym wypadku – naruszenie art. 92 § 1 k.w.) w rzeczywistości nie zaistniało, nie zwalnia osoby zobowiązanej do udzielenia żądanej informacji.

Kolejno, zważyć należy, iż każdy ma obowiązek przestrzegania prawa Rzeczypospolitej Polskiej (art. 83 Konstytucji RP). W szczególności każdy właściciel/współwłaściciel lub posiadacz pojazdu ma obowiązek przestrzegania regulacji zawartych w ustawie prawo o ruchu drogowym i kodeksie wykroczeń. Jako właściciel przedmiotowego pojazdu mechanicznego, obwiniony miał i powinien mieć świadomość, że podlega przepisom prawa a w tym przepisom ustawy prawo o ruchu drogowym i kodeksu wykroczeń. Każdy właściciel, jak również posiadacz pojazdu, bierze na siebie pewną odpowiedzialność i obowiązki jako część regulacji dotyczących pojazdów mechanicznych, a w systemie prawnym naszego kraju, odpowiedzialność taka obejmuje również obowiązek informowania o tożsamości osoby, której powierzony został pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie. Obwiniony w „Wezwaniu” został pouczony o grożącej odpowiedzialności za wykroczenie z art. 96 § 3 k.w., w przypadku nie wskazania komu został powierzony dany pojazd do kierowania lub używania w oznaczonym czasie.

Odnośnie stanowiska obwinionego zaprezentowanego w treści sprzeciwu - iż Straż Miejska nie jest uprawniona do prowadzenia postępowania, należało zważyć, iż wbrew twierdzeniu obwinionego, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 30.09.2014r. (I KZP 16/14) Straż Miejska jest uprawniona do żądania informacji, komu powierzono we wskazanym terminie pojazd.

Podnieść również należy, że w świetle obowiązujących przepisów, przepis art. 96§3 k.w. jest przepisem aktualnie obowiązującym i zgodnym z Konstytucją (vide wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 marca 2014 r., P 27/13). A skoro tak, to obwiniony miał obowiązek się do niego stosować.

Kolejno, wskazać wypada, że chociaż prawo do milczenia, jak i wolność od obowiązku dostarczania dowodów na swoją niekorzyść, należą do ogólnie uznanych standardów międzynarodowych, to nie mają one charakteru absolutnego, a w realiach państw demokratycznych może dochodzić do sytuacji w których jednostka konfrontowana jest z różnego typu szczególnymi obowiązkami prawnymi. Ustawodawca formułując w art. 78 ust. 4 i 5 Ustawy prawo o ruchu drogowym obowiązek tzw. wskazania, zachował słuszną proporcję między interesem publicznym a indywidualnym prawem właściciela czy posiadacza samochodu do milczenia. Interes publiczny wyrażający się w potrzebie skutecznego ścigania przypadków naruszeń przepisów drogowych przez użytkowników pojazdów mechanicznych, troska o stan bezpieczeństwa i porządku na drogach oraz przeciwdziałanie poczuciu bezkarności kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, uzasadniały wprowadzenie regulacji art. 78 ust. 4 i 5 Ustawy prawo o ruchu drogowym i art. 96 § 3 k.w.

Również orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 24.03.2005 r. w sprawie Rieg v. Austria (63207/00), z dnia 08.04.2004 r. w sprawie Weh v. Austria (38544/97), z dnia 03.05.2005 r. w sprawie Fischbach-Mavromatis v. Austria (52167/99) - wskazuje, że przepisy nakładające na właścicieli pojazdów obowiązek wskazania osoby która dysponowała pojazdem w czasie gdy został popełniony czyn karalny, i to obowiązek obwarowany sankcją, nie narusza przepisów Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że w czasie kiedy Straż Miejska zwróciła się do obwinionego z pisemnym żądaniem tzw. wskazania, obwiniony nie miał statusu osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia drogowego polegającego na zaparkowaniu pojazdu w obszarze obowiązywania znaku drogowego B- 36. W tym czasie czynności wyjaśniające były

prowadzone przeciwko „nieznanemu sprawcy” ww. wykroczenia drogowego, o którego zidentyfikowanie zwrócono się do właściciela pojazdu (obwinionego).

Należy również podkreślić, że tutejszy Sąd w pełni podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w Uchwale z dnia 30.11.2004 r., I KZP 26/04 (OSNKW 2004/11-12/102), że odpowiednie stosowanie - z mocy art. 41 § 1 k.p.w. - w postępowaniu w sprawach o wykroczenia przepisu art. 183 § 1 k.p.k., nie oznacza, aby osoba przesłuchiwana w charakterze świadka (składająca oświadczenie dowodowe w tym charakterze) w sprawie o wykroczenie mogła uchylić się od odpowiedzi na pytanie, jeżeli jej udzielenie mogłoby narazić osobę dla niej najbliższą na odpowiedzialność tylko za wykroczenie. Może to uczynić jedynie wówczas, gdy odpowiedź ta mogłaby narazić osobę dla świadka najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. W konsekwencji, także osoba, której zadawane jest pytanie w przez uprawniony organ, żądający od niej informacji, którą z mocy przepisu szczególnego ma obowiązek przekazać temu organowi, może odmówić udzielenia odpowiedzi, tylko wówczas, gdy owa odpowiedź (informacja) mogłaby narazić osobę jej najbliższą na odpowiedzialność za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, natomiast nie za wykroczenie.

Dodatkowo, Sąd zauważa, że w jego ocenie, słusznym jest stanowisko Sądu Okręgowego w Warszawie wyrażone w niniejszej sprawie w uzasadnieniu postanowienia z dnia 06 grudnia 2013 r., IX Kz 1448/13, że właściciel lub posiadacz pojazdu ma prawo do odmowy składania zeznań dopiero po wniesieniu wniosku o ukaranie do sądu. Czynności wyjaśniające przeprowadzone przed wszczęciem postępowania, mają na celu ustalenie, czy istnieją podstawy do wystąpienia z wnioskiem o ukaranie. Wszczęcie postępowania następuje dopiero z chwilą złożenia do sądu wniosku o ukaranie.

W świetle wszystkich powyższych okoliczności, wina obwinionego nie budzi żadnych wątpliwości. Zachowanie obwinionego wyczerpało znamiona wykroczenia z art. 96 § 3 k.w.

W niniejszej sprawie, Straż Miejska w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających w sprawie nieznanego uczestnika ruchu, który naruszyć miał przepis art. 92§1 k.w., zwróciła się zgodnie z przyznanym jej w art. 129b ust. 3 pkt. 7 Ustawy prawo o ruchu drogowym uprawnieniem do obwinionego jako do podmiotu zobowiązanego na podstawie art. 78 ust. 4 Ustawy prawo o ruchu drogowym do wskazania personaliów innej osoby, której powierzony został pojazd do kierowania lub używania w danym czasie. Wezwanie obwiniony odebrał osobiście. Obwiniony nie wskazał osoby, która mogła być osobą kierującą pojazdem w dniu 13.05.2014r. Powyższe wynika nadto z treści sprzeciwu obwinionego i jego wyjaśnień złożonych na rozprawie.

W sprawie nie zachodziła żadna okoliczność, która zwalniałaby obwinionego z obowiązku tzw. wskazania.

W konsekwencji, mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że swoim zachowaniem obwiniony wyczerpał znamiona wykroczenia z art. 96§3 k.w. Sąd uznał przy tym, że w świetle całokształtu sprawy, obwiniony przypisane mu wykroczenie popełnił umyślnie.

Za przypisane wykroczenie, Sąd wymierzył obwinionemu P. P. na podstawie art. 96 § 3 k.w. karę grzywny w wysokości 500 złotych. Zdaniem Sądu, wymierzona kara jest adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości czynu i nie przekracza stopnia winy, jednocześnie jest ona niezbędna do osiągnięcia wychowawczego celu kary i niezbędna dla zapobiegnięcia powrotowi do wykroczenia. Wymierzona kara wyrobi także przekonanie o nieopłacalności popełniania wykroczeń i nieuchronności sankcji. Sąd uznał, że obwiniony z uwagi na stałe zatrudnienie jest w stanie ponieść te koszty.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 118§1 k.p.w. i art. 119 k.p.w. w zw. z art. 627 k.p.k., art. 616 k.p.k. i art. 617 k.p.k. w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity ustawy - Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.)